Trafi Liikenteen turvallisuusvirasto
Trafiksäkerhetsverket

Lausunto

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Päiväys/ Datum 12.9.2016

Dnro/Dnr TRAFI/323857/03.03.01/2017

Viite/ Referens U 38/2017 vp asiantuntijapyyntö

Liikenteen turvallisuusviraston lausunto

Eduskunnan liikenne ja viestintä valiokunta on antanut Liikenteen turvallisuusvirastolle tilaisuuden tulla kuultavaksi ja antaa kirjallinen asiantuntijalausunto Valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveiksi ja komission ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi (U 38/2017).

Liikenteen turvallisuusvirasto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa.

Direktiivissä 1999/62/EY (eurovinjettidirektiivi) säädetään nykyisin yksityiskohtaiset oikeudelliset puitteet verojen ja maksujen kantamiselle raskailta tavarankuljetusajoneuvoilta tiettyjen teiden käytöstä. Direktiivin velvoittavat säännökset koskevat vähintään 12 tonnia painavia kuorma-autoja.

Siinä vahvistetaan yhtäältä raskaille tavarankuljetusajoneuvoille jäsenvaltioita velvoittavat aikaperusteisten ajoneuvoverojen vähimmäistasot, jotka jäsenvaltiot voivat halutessaan ylittää ja toisaalta määritellään säännöt ja enimmäistasot infrastruktuurin käytöstä perittävistä tietulleista ja aikaperusteisista käyttäjämaksuista (vinjetti), joita jäsenvaltiot voivat halutessaan ottaa käyttöön.

Vinjettidirektiivissä määritetty vähimmäisvero on Suomessa toteutettu ajoneuvoveron käyttövoimaverolla. Liikenteen turvallisuusvirasto kantaa vähintään 12 t. ajoneuvoilta käyttövoimaveroa vuosittain noin 50 miljoonaa euroa. Vinjettidirektiivin mukaan veroa on kerättävä vähintään 37 miljoonaa euroa.

Komission ehdotuksen mukaan vähimmäisveron määrää laskettaisiin asteittain nollaan. Tämä tapahtuisi viiden peräkkäisen vuoden aikana viidessä eri vaiheessa siten, että kussakin vaiheessa nykyistä vähimmäistasoa alennettaisiin 20 prosenttia.

Liikenteen turvallisuusviraston näkemyksen mukaan eurovinjettidirektiivin vähittäisverotason alentaminen on kannatettavaa, koska tämä antaa suuremman kansallisen liikkumavaran käyttövoimaverotasojen osalta.

Komission mukaan tämä helpottaisi tulevaisuudessa kiinteästä aikapohjaisesta verotusjärjestelmästä siirtymisen käyttöön perustuvaan järjestelmään.

Suomessa ei ole käyttömaksuja käytössä ja ehdotettu direktiivi kieltää aikaperusteisten käyttömaksujen käyttöönoton 1.1.2018 jälkeen. Jos Suomessa olisi aikaperusteinen vinjetti käytössä, se tulisi ehdotuksen mukaan lakkauttaa viimeistään v. 2023 loppuun mennessä.

Liikenteen turvallisuusvirasto maksuunpanee käyttövoimaveron etukäteen 12 kuukauden ajanjaksolle. Näin ollen jos aikaperusteinen vinjetti otettaisiin käyttöön ennen vuotta 2018 ja kompensoitaisiin kotimaan liikenteelle käyttövoimaverotasoa alentamalla, Liikenteen turvallisuusviraston olisi oikaistava noin 50 000 veropäätöstä ja kehitettävä käytännön maksujärjestelmät ulkomaalaisille ajoneuvoille.

Liikenteen turvallisuusviraston näkemyksen mukaan Suomessa on käytössä aikaan ja ilmoitettuun käyttöön perustuva verotusjärjestelmä. Pelkkä rekisterissä pito ei aiheuta verotusta, vaan ajoneuvon on myös oltava ilmoitettuna liikennekäyttöön. Ilmoitus käytön lopettamisesta katkaisee veron. Liikenteen turvallisuusvirasto myös kehittää jatkuvasti palveluja kyseisen ilmoituksen tekemisen helpottamiseksi. Ihannetilanteessa ajoneuvon voisi ottaa käyttöön älypuhelimessa olevan applikaation kautta ennen liikkeelle lähtöä ja samalla applikaatiolla voisi myös ilmoittaa ajon päättyneen. Tällöin aikaan ja käyttöilmoitukseen perustuva käyttö olisi hyvin lähellä kilometriperusteista maksua.

EETS:siin liittyvillä ehdotuksilla ei ole lyhyen aikavälin vaikusta Suomelle. Esitys kuitenkin on kannatettava, sillä tulevaisuudessa ehdotus voi parantaa tienkäyttäjien palvelua EU:n tieverkoilla sekä edistää tienkäyttömaksuteknologioiden kehittymistä ja madaltaa maksujen perimiskustannuksia. Direktiivin laajennus maksamattomien tietulleihin rajojen ylittävään tiedonvaihtoon edellyttää kansallisen yhteyspisteen, joista voi tietyillä ehdoilla hakea automaattisesti rekistereistä tietoa ajoneuvoista ja omistaja/haltijasta. Liikenteen turvallisuusvirasto vastaisi ajoneuvoliikennerekisterin pitäjänä kyseisestä yhteyspisteen järjestämisestä.

Matti Kurth
Lakimies
Verotus

Anders Granfelt
Johtava asiantuntija
Tieto